

APELES MESTRES

ESTRENES D LA SETMANA

TEATRE DE CATALUNYA

L'estiu de Sant Martí.—Idili en tres actes, per Apeles Mestres.

Si l'Apeles Mestres no fos poeta líric y autor dramàtic en equilibrada proporció, no hauria pas conseguit fer triomfar la escenificació del seu poema *L'estiu de Sant Martí*. Car els qu'èrem al teatre n'estàvem tant presos de l'encís del popular *Estiu*, de la simpatia dels personatges, de l'encant de les descripcions y de l'harmonia dels versos, que la proba se feia verament perillosa. Com suplir, com substituir en el teatre, certs detalls inadaptats a la escena, però que havien contribuït, essencialment, a produirnos la bella impressió del llibre? La acció del poema, per exemple, comença així:

«Una tarde d'Octubre, a mitja tarde,
quan les plujes primeres
despullen els sarments y les pomeres,
y roigs de llot y emborbossats de farda
rondinen els torrents y les rieres,
s'en pujava el doctor Josep-Maria
costa amunt, costa amunt a una masia.
Dos revolts, un pinar y una roureda:
y apareix la masia endormiscada
sota la boira ploranera y freda,
guaitant pels finestrals de la porxada,
Atarada y fumant l'euga causada
traspasa el barri plè d'arrens y soques,
despertant sa arribada
lladrucs de cunillers y esbalec d'ouques.
Descalca el doctor, tan xop com ella:
la ferma per la brida al picaporta,
encreua els dos estrebs demunt la sella
y cridant ab festiva cantarella:
«¡Ont es aquest malalt!» passa la porta.»

Aquestes descripcions de paisatge tant justes, precises y suggestives; aquesta vida, moviment y varietat, exclusius del llibre, com durlos al teatre? Bé poden ser-hi, es clar, y cal admetre que hi siguin. Mes el procediment, la tècnica que precisa per enquirilshi, son ben bé altra cosa que la trassa del novel·lista o del poeta narratiu. L'Apeles Mestres ho ha comprès així mateix y per xò, doblement, es de justícia aplaudir-lo. Per haver sacrificat—artista conscient,—certs elements irreductibles del poema y haver enriquit—generós autor dramàtic,—*L'estiu de Sant Martí*, idili escènic, ab una pila d'episodis y matissos essencialment teatrals. Y aquest miracle de equilibri y serenitat l'ha fet l'Apeles ab un aplom tant extraordinari, ab una habilitat tant inusitada, que ha conseguit deixar de tal manera soltes y independents les dugues produccions que, la lectura de l'una, no sols no perjudica, en cap sentit, la coneixensa de l'altra, ans la completa y enriqueix... Obra mestra, doncs, es *L'estiu de Sant Martí* y model a estudiar y seguir per tots els novel·listes o poetes que pretenguessin dur al teatre les propies creacions d'altre genre literari. Tinguis per cosa certa que, si hi ha prou substancia, prou calor de humanitat en la producció escullida, podrà trasplantarse sempre, ab seguretat d'èxit, si's segueixen la línia y exemple que acaba de donarnos, ab *L'estiu de Sant Martí*, el nostre eminent poeta.

Y com que la premsa diària—sempre ab aquelles excepcions que comensen a saberse de memoria els Autors del Sindicat,—ja ha parlat de *L'estiu*, i comedia, ab el merescut

elogi, estudiant-la independentment, siens permès a nosaltres, enlloc de ressenyar-la així mateix, seguir analisant-la baix el punt de vista—que trobem interessantíssim,—de model de escenificació de un poema.

Apart de les consideracions ja apuntades, lo primer que salta a la vista al alsarse el teló, en el primer acte, es la des-preocupació del autor que sab deixar per més enllà lo que, en el llibre, constitueix el *primer cant*: la complexa y colorada presentació del protagonista moventse en son ambient. L'Apeles ens porta desseguida, sense vacilacions de cap mena, a la

«...masia endormiscada
sota la boira ploranera y freda»

abont viuen la *Angeleta* y els seus pares. Y un cop allà, després d'unes breus y precises escenes de presentació, apareix el doctor Josep-Maria. (Y, altre acert d'autor dramàtic; el metge no ve pàs, plasticament, muntat en la *Rogeta* ni

«sota el paraigua colossal de grana»

sinó que l'Apeles Mestres se guarda aquesta presentació, de segur efecte, per quan el personatge ja siga prou conegut del públic. Aquesta coneixensa, ab tots els seus detalls, no tindrà lloc fins al final del segon acte. Doncs l'Apeles,—habilitíssim constructor teatral,—se reserva, pel darrer acte de la comedia, la imatge feridora y—donada així,—ja inesborrable...)

Entra en escena, doncs, el doctor Josep-Maria y després de una conversa ab *Petrus*, (portada ab molt enginy y en la qual, jugant el contrast, l'Apeles Mestres dona no sols detalls del pessimista pensar y sentir del metge en qüestions de matrimoni, sinó que prepara l'efecte còmic del sobtat enamorament.) procedeix a fer la visita del malalt que

«¡Ah, el malalt no es malalt, sinó malalta!
Es una pubilleta, una fadrina,
de divuit anys...»

Apareix l'*Angeleta*. Y aquí, ab lleugeres modificacions, ve tota la delicadíssima visita que en el poema ja està magistralment portada.

«¡Que es mona, àngel de Deu! el doctor pensa,
contemplant la malalta.»

Y el públic veu, endavina—ajudat en això per la interpretació plena de sentit den Jaume Borràs,—que

«l'escalf abrusador de la donzella,
y el retruc d'aquell cor,—que juraria
que li parla en secret a cau d'orella
d'algun mal que no sembla malaltia,—
trabalsen al doctor Josep-Maria.
Y repetintse: ¡Àngel de Deu; que es mona!
mentres ab aire paternal li dona
un copet a la galta
molt semblant a un petó, somrient murmura:
—¿Y aquesta es la malalta?
¡Si ha d'obrirnos a tots la sepultura!—»

Y ara vé, cloent l'acte de exposició, abans de desaparèixer el metge, una deliciosa escena calcada, ab gran oportunitat, de les indicacions del llibre. Esma-perdut, emocionat, el bon Josep-Maria

«... assentantse al davant d'un escriptori
més difícil d'obrir qu'el purgatori,
pensa, 's grata, barrina,
fa y refà la recepta tres vegades...
com si per cop primer la medicina
se negués a respondre a ses plomades.»

Un cop l'autor lliure de preocupacions, y ben enfocada la

comedia, el primer acte de *L'estiu de Sant Martí* se feia sol. Les dificultats més fortes eren reservades pel segon en el qual, després de seguir, inevitablement, el procés escènic, devien donarshi una pila de antecedents: els més pintorescos, essencials y *decoratius* de l'obra. Com ferho? Per comprendre tot el mèrit de l'Apeles en aquest punt concret, a més de saber qu'en el segon acte hi estan sintetitzats els cants primer, tercer, quart, cinquè y sisè del llibre, cal haverlo llegit y meditat aquest poema y compararlo, de fresc en fresc, ab la obra escènica. Aleshores se veurà y podrà valorarse el prodigi. Y més tenint en compte que l'Apeles, deixant de banda elements de pura literatura, ha creat personatges nous y dialogat escenes impensades; personatges y escenes que, armonisantse, no sols donen la nota desitjada, mes asseguren, per propia virtualitat, l'èxit de la producció...

Aquest segon acte de *L'estiu de Sant Martí*, doncs, al recomanem al estudi dels curiosos en coses de teatre. De bon grat copiaríem aquí, vers per vers, els elements que'l componen y'n son primera materia per anar a parar a la frasse sintètica ab que l'Apeles ha resolt, escènicament, tantes complexitats. Les observacions foren ben curioses y plenes de ensenyansa, si acertéssim a formularles netament y precisa. No tenim temps ni espai per aturanshi. Basti dir que fou excelent l'impresió que produiren en el públic aquelles escenes dels vells solters amics, ab totes les discussions que tenien y la impensada nova del que's casa. Y que les claudicacions, barboteigs y frisanes del bon Josep-Maria, emocionen de debò... No en altra manera la consegüent y punyidora desorientació y recansa dels fidels, si us plau per força, a les velles, corcades y desoladores teories de la colla, menassada de mort... Y tot plegat, completantse, arrodonintse, explicantse mutuament, donava la impressió — justa, artística, suggestiva. — que l'Apeles Mestres s'havia proposat: aquella mateixa inefable sensació que produeix la lectura dels cants ja aludits del poema y dels quals — com hem dit, — n'es una perfecta adaptació escènica aquest segon acte de *L'estiu*...

El darrer acte de l'obra — fins al qual, com s'ha indicat, no's fa, habilitíssimament, la presentació, ne diríem *plàstica*, del doctor, — també es ben construït y dut ab trassa. Plenes de color y moviment les primeres escenes, preparen a l'espectador, despertantli la curiositat, per la bona nova que han de donarnos els familiars de la Angeleta.

El diàlec de la Angeleta ab en Josep-Maria, essencialment teatral, apura la situació — com era degut, més enllà del poema, — y es trencat, oportunament y delicada, per l'intervenció de la mare de la noia.

«¡Gran novetat, senyor Josep-Maria!
¡Ja la tenim curada l'Angeleta!
¿y sab per què ja la tenim curada?
perque s'ha descobert quin mal patia.»

Si, la noia's casa. Ara mateix son a demanarla. Ell

«es un jove d'Ordal — l'hereu Manresa, —
que conforme hem sabut aquet mitg dia
feia ja molt de temps l'havia ullpresa»

Així, violentment, de un cop per sempre, fugen totes les esperances del cor del pobre vell il·lusionat

Si va riure o plorar, ab quina cara
va respondre al Ambrós, ni ho sab encara,
ni sab si's despedí de l'Angeleta...
¡Quin fret de glas! ¡quina cremor de brasa!...

Y aquí cau el teló y acaba l'idili simplicitíssim, sense un crit desentonat ni una frasse de mal gust; sempre sobri, natural

y[correcte; escènic, teatral, però mai cercant sotraquejar fora de temps ni pidolant aplaudiments fora de lloc y mida...

Aquí acaba, en el teatre, *L'estiu de Sant Martí*. En el poema, encara dura. Y nou y inesplicable acert de l'Apeles Mestres! L'epilec, sense trobarse a faltar, prou que s'endevina y l'espectador se complau imaginantlo...

L'epilec teatral de *L'estiu de Sant Martí*, també l'havia escrit l'Apeles Mestres. Però ell mateix va desdirse de ferlo representar...

Per què?

Aquest epilec serà inclòs en la edició que avui nosaltres comensem a repartir. Per la lectura deduirem de l'acert de la resolució del eminent poeta...

Poques paraules, aquest cop, sobre la interpretació. Poques paraules, però ben entusiastes. Molt bé en Borràs, actor y director. Esquisida la Emilia Baró. Acertadíssim en Bergés. En Capdevila, en Barbosa, la Verdier y la Plà, molt justos y encaixats. Y en Puiggarí, en Tor, en Guixer, en Bardem, etc. arrodonint el quadro. Tots sabentse el paper y l'apuntador concretantse ab insinuacions discretes.

Les decoracions dels senyors Vidal y Gimenez Solà, molt aplaudides. S'ovacionà la del darrer acte, deguda a l'Olaquer Junyent.

CIRCOL DE PROPIETARIS (Gracia)

Ànimes errants. — Drama en tres actes de Javier Albin.

Com a prova d'assaig (segons deien els cartells) se feu la primera representació d'aquesta obra el passat diumenge y del resultat obtingut pot estarne verament satisfet el seu autor. El drama, malgrat la sencillesa del assumpte, se feu interessant desde les primeres escenes, interés que va en augment, que no decau gens en tota l'obra; logrant un èxit franc y espontani tant per l'alt sentit moral qu'enclou, com per lo ben trassat del conjunt. Esperem que dita obra vegi la llum, (com se deia) en un teatre públic per poguernos estendre en més detalls.

En l'interpretació cal enaltir lo meritori treball de la senyora Prats que encarnà'l tipo de «Maria» ab un sentiment y justesa digne de tot elogi; molt bé la senyoreta Sabater en la «Magda» y la senyora Barbosa plena de ingenuïtat en la «Elena.»

Els senyors Devenat y Claramunt se portaren com veritables actors y els senyors: Teixidó y Papacit ajudaren al bon conjunt.

L'autor fou cridat a l'escena al final de tots els actes,

ATENEU GRACIENC D'U. F. N. R.

Coses del mon. — Drama de costums catalanes, en tres actes, original de Antón Prat y Argelaguer.

Es una obreta, que recorda molt, per l'argument, un drama celebrat d'en Folch y Torres; està escrita correctament, y malgrat algún defecte remarcable, propi d'autor novell, l'acció se fa interessant y pot molt ben acceptarse dintre l'esfera en que fou presentada. L'acte tercer fou el que agradà més. En conjunt fou ben rebuda pel auditori y l'autor molt aplaudit y felicitat.

Un Tenorio. — Monòlec còmic, original d'en Francesc Aguilar.

No ofereix cap novetat, ni ampoc es despreciable. No's fa pesat, qu'es lo principal.

VARIA

ELS ACTORS Y EL CINEMA

Heus aquí, comedians, lo que diu un company vostre, ben intel·ligent per cert; l'actor alemany Mara:

«Darrerament he vist els diversos cinematògrafs de Berlín y he trobat arreu el tristíssim quadre de la mentida, la descarada especulació ab els baixos instints del home. Tot lo que l'art dramàtic alemany ha conseguit, ab penes y fatigs, durant els últims desenys, resta destruït ab una hora de cinema».

»Ibsen sembla haver viscut en và; no en altra manera Hauptmann. Quin fou l'ideal d'aquets autors? El de *desteutralitzar*, per dirho així, el teatre; el d'humanisar-lo. Però, què fa'l cinema? Doncs tot lo contrari, precisament. Tornar al temps de les tragèdies cavalleresques, perquè coneix son públic. Al qual li plau, per trenta cèntims l'hora, veure morts y enterrats vius, automòbils esbotzats, trens descarrilats, ab sos respectius morts y ferits. Son plaers que no's troben en Ibsen y Hauptmann, Schiller y Goethe.

»També es fàcil comprendre com el cinematògraf ofereix majors perills pels mateixos actors. Afany del actor modern es evitar lo teatral, adhuc detallant el procés interior. El cinema, en cambi, demana, abans que tot, mímica, sent així que un bon mimic no ha de ser, forsosament, un bon actor, ni a la inversa. Compreg molt bé que un actor que durant setmanes senceres ha treballat per el cinematògraf, no càpi-ga ja en el quadre de una companyia que necessita actors subtils, espirituals, o al menys li caldrà bastant temps per tornar a adaptar-se a ella. Entenguis bé lo que dic: Un gran actor no perdrà res del seu art, funcionant accidentalment per el cinematògraf; però la majoria dels actors que no han adquirit una ben marcada personalitat artística, a la forsa han de perdre, artísticament parlant, quan després d'haver-se mogut hores y hores davant del objectiu, els hi toca representar homes *veritables*».

¿NO TÉ COMPARACIÓ?

Segons llegim, han cobrat, per drets de representació de les seves obres durant l'any passat: 116.000 pessetes els Quintero, 48.000 en Martínez Sierra, 36.000 en Jacinto Benavente, 32.000 en Linares Rivas, 26.000 l'Eduardo Marquina, 20.000 l'Echegaray y 13.000 en Vital Aza.

Que bon profit els fassin. Però, no es una vergonya que els nostres autors més eminents s'hagin d'acontentar somniant les quantitats aixís? Naturalment que el mercat literari, a Catalunya, es ben reduït. Doble mèrit, doncs, resignarshi ab l'amor y patriotisme que els nostres dramaturgs s'hi resignen. Més doble vergonya, també, pels que, podent fer alguna cosa per remeiar la penúria dels nostres intel·lectuals, en lloc d'admirarlos y protegirlos, encara els posen obstacles y hi fan brometa.

Però la bona voluntat, a prova de tota mena de sacrificis, que caracterisa als nostres Autors més notables, encara's farà més vistosa si reproduïm aquesta altra llista de noms y quantitats:

«José Juan Cadenas, 70.000 pessetes; Carlos Arniches, 58.000; Enrique García Álvarez, 38.000; Joaquín Abatí, 32.000; Miguel de Palacios, 32.000; Guillermo Perrin, 30.000; Antonio Paso, 30.000; Antonio Martínez Viegol,

18.000...» Ja n'hi ha prou, veritat, de tant soroll de pessetes guanyades, moltes d'elles, escrivint *La corte de Faraón* y *Las bribonas*?

Pensin, meditin lo monstruós de la injusticia els que, tenint a la mà compensarla un xic,—empresaris, editors, societats recreatives, etc.—se creuen de brassos o s'encanten y acullen, ab estúpida y sistemàtica alegría, tota producció, per dolenta o pornogràfica que sia, mentres vingui avalada per firma madrilenya.

L'ESTRENA DE DISSABTE

Demanem a n'en Morató quin caràcter té la comedia que se li estrena dissabte al Teatre de Catalunya. ¿Es rural? ¿Es ciutadana? ¿Es de pagesos? ¿Es de senyors?

En Morató ens contesta:

—Es de senyors... de fòra. Y en quant al caràcter, es difícil de precisar... Jo he volgut fer una obra que, seguint les corrents del teatre contemporani, no deixi de lligarse ab la nostra tradició. Perque en realitat, si be'l teatre català no suma tradició llarga, no deixa de tenir-ne una. Y crec que'l trencarhi en absolut fora igual que assegurar-nos el divorci complet ab el públic.

Agradantnos el tema que inicia l'autor de *El Tesor*, procurem allargar la conversa, però això succeeix a tres quarts de dues de la tarde, y a les dues hi ha ensaig. Lo qual vol dir que en Morató té pressa y ens deixa ab la paraula a la boca, després de fer-nos una cantada dels actors.

—Tots estaran de primera; creieu—ens diu com a resum.

Nosaltres que ja sabem lo que son aquestes coses, el deixem marxar.

Al vespre trobem a n'en Roca y Roca, del comitè de lectura.

—¿Què tal *El Tesor*?

—Es una obra qu'està molt be, y entre les seves condicions hi ha la de que, sent una cosa essencialment moderna, resulta ben lligada a la nostra tradició teatral.

Ab lo que's demostra que al menys un dels fins que l'autor se proposava, l'ha conseguit.

TEATRE DE CATALUNYA

Dietari de la setmana:

Dijous, dia 7, tarde y nit: *Flors de Cingle* y *El pintor de miracles*.

Divendres, dia 8: *Flors de cingle* y *El pintor de miracles*.

Dissabte, dia 9: estrena del idili, en tres actes, d'Apeles Mestres *L'estiu de Sant Martí* y *El pintor de miracles*.

Diumenge, dia 10, tarde y nit: *L'estiu de Sant Martí* y *El pintor de miracles*.

Dilluns, dia 11: les mateixes funcions.

Dimars, dia 12: les mateixes funcions.

Dimecres, dia 13: les mateixes funcions.

En altre lloc comentem l'idili escènic *L'estiu de Sant Martí* de l'Apeles Mestres, obra estrenada dissabte passat y que segueix representantse ab molta acceptació.

Per aquest dissabte se prepara l'estrena de la comèdia dramàtica *El Tresor*, den Josep Morato. Està en ensaig, també, *Marinesca*, un acte den Pere Colomer y Fors.

Desseguida's posarà en estudi la obra en dos actes den Manel Folch y Torres *La germaneta*. Aquesta producció, pertany de plè a la novíssima modalitat de comèdia ciutadana, dintre la qual en Folch ja porta fets alguns ensaigs. Aquest cop, però, sembla que l'intent es més complert y madurat. Cal esperar que's confirmi tant belles impresions.

PRINCIPAL

Per fer veure que estàn de humor, fan *El genio alegre*, seguint els inacabables exàmens de la Xirgu, en l'escenari d'ensaig d'aquesta casa.

Dir lo mateix cada setmana es l'únic comentari moderat que se'ns acut sobre la campanya biligüe del Teatre Principal.

Obres en porta: *L'amic Friz*, de Hermann Chatrian, y *Theodora*, de Sardou, traduccions catalanes de Salvador Vilaregut.

GALILEU

I

Pegantse un cop al front, de cop-y- volta,
y alsantse ab magestat.
«*Es mentida!*—exclamà—*La terra volta!*
El sol està parat!»
Y de Florencia a Padua, aquell sant dia,
semblà que terra y cel
s'inundaven de llum y d'alegria
com deslliurats d'un vel.
Mes Roma s'estremí. «*Vil impostura!*
—rugí en son desconsol:—
Josué, segons conta l'Escriptura
no parà el curs del sol?
Si avui un matemàtic desbarata
lo qu'escrit allí està,
dels llibres sants que avui el mon acata
què en quedarà demà?»
Y'l va cridar l'Inquisició; y al sabí
y a la ciencia tement,
no va posarll la mordassa al llavi
mes la mà solzament.
«*Tingues o no rahó.*—va dirli—*calla;*
lo sagrat no's remou—
—*Callaré—digué el sabí ab mitja rialla—*
però la terra's mou»

II

Y va callar setxe anys / Setxe anys reclosa
dormí la veritat!

LA ESCENA CATALANA

Y solzament quan en la cambra closa
del vell il·luminat!
«*Es cert?*» li preguntava algú deixeble
pressentint un mon nou;
el sabí rabiós deia ab veu feble:
«*Es cert, la terra's mou!*»
Mes, ai, la veritat no vol cadenes
y un dia Galileu
alsant la vista a les regions serenes
exclamà a tota veu:
«*El sol està parat! La pobra terra
va a mendicar sa llum.*
Sagrada o no, si l'Escriptura s'erra
n'hem d'esbargir el fum!»

III

La enemiga mortal de l'heretjia,
l'ègida de la fè,
la Santa Inquisició què més volta?
«*Què faltava?* No rè.
Encadenat de peus y mans el postra
davant son tribunal,
y després de resar un pare-nostre
condemna al criminal.
«*Viu-ràs al fons d'una presó malsana,*
tres anys de sufriments,
resant en alta veu cada setmana
el salm dels penitents.
Y avants que tot, de genollons, abjura
de bon cor y ab tot zel,
damunt del Evangeli ta impostura
que clama contra el cel.»
Y el vell va agenollarse; ab drincs de ferro
posà les dugues mans
sobre el missal y va abjurar «son erro»
davant de sos tirans.

IV

L'home estava humiliat,—l'home, no'l sabí.
Y al alsarse de nou,
sombrient va murmurar a flor de llavi:
«*No obstant... la terra's mou!*»

APELES MESTRES.

SOCIETATS RECREATIVES.

Centre Nacionalista Republicà (Gràcia)

El passat diumenge tingué lloc en aquest local la representació del drama en tres actes, d'Iglesias *El cor del poble*. En el desempeny en Xuclà fou el que s'enmotllà més en el paper; en Kenart y Brasó, també feren un bon treball, però en Jordà estigué desencaxat en tota l'obra, y en Costa de tant que sabia el paper, passava sempre davant de l'apuntador y no deixà entrar a temps als altres.

Ateneu Gracienc d'U. F. N. R.

Diumenge passat tingueren efecte dues estrenes, la primera sigué el drama de costums en tres actes, original de Antón Prat y Argelaguer, *Coses del mon*, y la segona el monòlec *Un Tenorio*, original d'en Francesc Aguilar, de les quals ne fem ressenya en la secció corresponent.

L'interpretació del drama, en conjunt fou molt esmerada mercès a la bona direcció del senyor Tort, qui ademés tingué l'acert del repartiment dels personatges. Com a inimitables, val a diho, en el seu treball foren la senyoreta Colom y els senyors Gené, Prats, Aguirrezabal etc. se posaren casi en el mateix nivell.

En el monòlec estigué tant acurat en Francesc Gené en l'interpretació que el auditori hi passà un rato ben distret; car sigué escrit expofés per l'esmentat Gené.

Centre A. Català (Sant Gervasi)

El dia 3 se posà en escena la comedia en dos actes *Una orga de gats*, executada felisment per la senyoreta Oliver y senyors Sala, Rita, Barraseta, Batalla (germans,) Oliver y Comorera.

El dia 10, se representà la comedia en tres actes, arranjada per en Ferrer y Codina, *No's pot dir*, la qual obtingué igual execució que la primera, haventhi pres part, a més dels esmentats, les senyores Sala y Comorera.

Ateneo Regionalista (Poble) (Poblet)

Per dissabte, dia 16 s'anuncia el benefici del director d'aquest quadro dramàtic, En Gregori Aviñó, ab les obres *Lo Rector de Vallfogona* y *Sirena*.

Ateneu R. Autonomista (Hostafrancs)
L'Escorsó, d'Iglesias, fou el drama en tres actes que constituïa el programa del passat diumenge.

Hi estigueren discretes en llurs papers les senyoretas Elías y Ramón. En Noria y Manejas en els «Jordi» y «Llorens», respectivament, en el final del tercer acte foren xardorosament aplaudits, y en Juvé, Bon y López, cooperaren discretament.

Ateneo La Familiar Obrera (Sans)

En la funció del diumenge passat, per la tarde, la nena Morer recitá el monòlec *La Meva Guardiola*, ab una interpre-

tació molt delicada. Posteriorment les nenes Morer y Redondo representaren el diàlec de Asmarats *Lo que fan els infants*, essent la admiració de la concurrència, pel seu treball exquisit.

La Filantròpica (Gràcia)

Diumenge, dia 10, el quadro escènic representà'l drama de Guimerà *Maria Rosa*, en qual protagonista alcausà un senyalat triomf la senyoreta Roca.

Els demés, senyora Arnau y senyors: Serra, Roca, Carreras Bonet, Tarré y Rius se portaren molt discretament.

Llàstima que les escasses dimensions del escenari, no'ls permetessin que les escenes de conjunt se veiessin ben acabades.

Artesà (Gràcia)

El diumenge últim y baix la direcció del veterà Pere Puig, se representà'l drama en tres actes de Pitarrà *Lo pubill*, el qual obtingué una esmerada execució.

En el desempeny s'hi distingiren notablement les senyores: Cama (R.), Perriamón, Senyoreta Miró y els senyors: Puig, Galindo y Nogués.

Centre Radical del districte III

En la funció que s'anuncia per diumenge, dia 17, hi figuren el drama *Claror de posta*, de Crehuet, y l'estrenada de la comedia en un acte, de Enric Aguado *Malalties*.

C. N. R. del districte IV

En la vetlla del diumenge y rendint homenatge al fundador del teatre català, Serati Pitarrà, se representà el drama *Lo llini d'aigua*, baix la direcció de en Josep M.ª Ponseti.

El públic que favoreix aquest local premià ab llargs aplaudiments el treball de les senyores Ceballos y Rodríguez, que secundades pels joves Ponseti, Martínez, Molas y Crusellas, donaren a l'obra un conjunt forsa acceptable.

La nena Rodríguez en el paper de «Riteta» va portarse molt bé y demostrà ser deixeble de bones mestres.

Pabelló Tetuan

Ha debutat un nou quadro còmic que ha representat les obretes *Un bon debut*, *La criada nova* y *A cal sabatè* que han sigut forsa celebrades per la concurrència y que desempenyaren ab carinyo la senyora Sumell y els senyors Amat, Figuerola, Serra, Sala y Perez.

Centre Plà de Bages (Aribau 21)

El drama d'en Morató, *Les Arrels*, fou l'obra escullida per benefici del senyor Vilar (E.) obtingué notable execució per les senyoretas Pahissa, Mestres (A.) y senyora Borralleres, com pels senyors Daví, Vilar (LL.), Reig, Munné y Prat. El beneficiat bé en l'execució de «Fidel»

y en la direcció escènica. Molts regals y molts diners. El felicitem.

Joventut autonomista

Per benefici del notable aficionat en Ferràn Forga, s'hi representà *Els Hipòcrites*. Com aficionats modestos hem de lloar la bona fè y el carinyo de tots, especialment del beneficiat qui tingué moments en els que se revelava el seu temperament artístic. A nostre entendre, el senyor Forga, es uns dels bons conreuadors del art de Talia. Molt bé la senyoreta Virgili (R.) y el senyor Viñas, com també la senyoreta Jordà que aquesta vegada estava en caràcter. De les senyores Clapera, Virgili (A.) Viura, Fosques y senyors Llassat, (germans), Clapera, Vera, Sarré y Jordà, hem de dir que secundaren perfectament.

La sala oferia galán aspecte, predominant les senyoretas.

FERRÀN FORGA

Ateneu Obrer, districte III (Cassadors 4)

Baix la direcció del senyor Perbellini (N.) s'hi representà el drama de Courat Roure *Pau Claris*. Anà forsa arrodonida l'execució, per la senyoreta Sasac y senyors Perbellini (germans) Reig, Boguñà y Carbonés.

Aviat el benefici del esmentat director, ab obres escullides.

Joventut artística (Aribau 21)

Dissabte passat, a la vetlla, s'hi representà *Miqueta y sa mare*. S'hi notava falta d'ensaigs, lluintshi sols la senyoreta Fortuny y senyora Carreres y els senyors Parcerises, Jorba y Selma. Els demés regular; ens estranyà veure'l senyor Quadreny fer un paper que un altre actor n'havia fet altra part...

«Si es broma, puede pasar...»

Orfeo Barcelonés

El senyor Castelló ens posà en escena el drama de Guimerà *Sol solet*, ab forsa

cura y acert, per la senyoreta Sumell (que cada dia progressa), senyors Monné, Alfocea, Masana y Martínez. El senyor Castelló molt bé ab l'«Hipòlit»; cal sols que corregeixi el defecte d'allargassar les paraules fentli una crua cantarella: la direcció seva, correctíssima: la presentació bona.

Nova Germanor (R. S. Pau)

Per benefici del director d'escena senyor Casals s'hi representà *Els vells*. L'interpretació que donà l'esmentat senyor ab l'obra del Iglesias, mereix nostre sincerelogi. ¡Llàstima que'ls que acompa-

nyaren no complissin tots com a bons. Bé la senyoreta Guardia y senyors Fabregat, Sans, Fustagueres, Molina y Schiafino.

Círcol de Propietaris (Gracia)

Diumenge passat, després del estreno del drama en tres actes de Javier Albin, *Animes errants*, del que parlem en el lloc corresponent; se representà la comedia en un acte d'Ensenyat y Millà, *Que no s'enteri el marit*. En la mateixa, tant les senyores Prats y Sabater; com els senyors Nolla, Cugàs y Rovira, feren pasar el rato distretament a la concurrencia

aplaudits.

Per fi de festa *Ditxós ball de màscaras*, de Figueras y Ribot.

Blanes.—«Centre catòlic» Ab motiu de pendre possessió el nou senyor Rector, va organitzar-se una lluida festa ab els discursos del cas y lectura de poesies. Després dels quals se representà el drama en vers *L'exemple* acertadament despenyat pels senyors Portés, Brunet, Albertí y Ametller.

Mahò.—En el Teatre Principal hi actua la companyia Casals-Cazorla obtenint un èxit extraordinari, per l'estil del altre cop que va ser entre nosaltres. En aquesta illa el teatre català hi té forces partidaris y entusiastes propagandistes. La creu de la mastla, *El ferrer de tall*, *Mal pare*, *La Bona gent*, *Terra baixa*, *La filla del mar*, *La mare*, *Gent d'ara*, *Servei d'amic*, *Els hipòcrites* y altres produccions han estat interpretades per la mentada companyia ab l'acert acostumat obtenint-hi forces aplaudiments en Casals y la Cazorla.

Sabadell.—«Centre Republicà Radical.» El dia 2 s'hi representà la pessa *Un bon debut*, que feu riure molt a la nombrosa concurrencia.

«Societat Choral Colón.» El diumenge passat tingué lloc una lluida funció posant-se en escena les obres, *A la vora del mar* y *Cap y qua*, les quals agradaren molt per tots sos intèrprets, y en particular el distingit aficionat Antoni Casas, que feu les delícies del públic.

«Teatre Kuterpe.» El dimars 5 del corrent hi tingué lloc un aconeteixement teatral per la companyia que dirigeix l'Enric Gimenez, y'n formen part la primera actriu Marguerida Xirgu, els quals posaren en escena l'obra *Magda*. La senyora Xirgu en la protagonista estigué admirable com aixís li demostrà el nombrosíssim públic, ab unànims aplaudiments en tots els actes y en alguns passatjes. El senyor Guitart que substituí al primer actor senyor Gimenez per una indisposició de aquest, sortí molt aïrós de la seva tasca; en Nolla no cal dirho, divinament. Els demés senyors Sirvent, Ortín, Capdevila, y Viñas, junt ab les senyores Faura, Guitart, Rovira y Matas, arrodoniren el conjunt.

Ab el pispejiu *Aucellots de rapinya* va comensar la festa.

«Centre Sabadellenc» (Gelats.) Han posat en escena el drama *Un voluntari de Cuba*, que sortí molt ajustat pels joves Colominas, Vidal, Gumbau, y Torres, y senyora Casanovas.

Tarrasa.—«Teatre Principal.» Divenres passat, la companyia que dirigeix l'Enric Gimenez posà en escena la traducció *Miqueta y sa mare*, en qual execució s'hi distingiren admirablement la senyora Xirgu y el senyor Aymerich. En algunes escenes l'apuntador se sentia molt, prova això que alguns dels que representaven l'obra no sabien gaire el paper, encara que secundari. Per pessa, *L'amic Cirera*.

DE NOSTRES CORRESPONSALS

Sant Celoni.—El pròxim diumenge, dia 17, s'estrenarà, en el teatre «La Constancia», el drama en tres actes den Josep Mallat *El calvari d'una mare* y ademés se representarà l'episodi den Burgas *Jordi Erin*. Els protagonistes de dites obres corren a càrrec del jove actor Joan Santacana y de l'actriu senyoreta Antonia Vallvé.

Badalona.—«U. F. N. R.» Davant de nombrosa concurrencia, els joves aficionats d'aquest centre representaren, el diumenge prop-passat, el drama *Animes perdudes* de Godó, que tingué una bona execució per part de les senyoretes Vallvé y Zámora y els Srs. Gili, Bosch, Guardia y Pujol.

Per fi de festa's representà la comedia *Sogres del dia*, de Rocavert, en la qual la concurrencia hi passà un bon rato.

Arenys de Munt.—«L'Unió Arenyenc.» El dia 3 donà comens la temporada de Quaresma, ab el drama *Lo presidari*, anant a càrrec dels joves aficionats senyors Solar, Plà, Alsina, Boserà, Forts, Bosch, Casas, Padró y el nen Jaurés.

Els tres primers estigueren del tot encaixats en sos papers, poguent dir lo mateix dels demés els quals compliren com a bons aficionats, signent digne de elogi el treball del nen J. Jaurés. Se estrenà una decoració nova que ajudà al bon èxit.

Com a fi de festa se representà la sarsuela *Lo Allotjat*.

L'apuntador se sentia massa.

Seu d'Urgell.—«Teatre Rimbau» El Diumenge 25 de Febrer posaren en escena el drama den Rusiñol *El pati blau*, lliuint-se molt la senyora Vallespi en l'«Agnà Rosa»; bé, molt bé la senyora Cardalda en la «María»; el senyor Samarà en lo «Jacinto» ab una correcció propia d'ell no decaiguen un moment en tota l'obra; el «senyor Metje» anà a càrrec del sen-

yor Coll, y per cert que lluí ses bones qualitats, y «Don Josè», a càrrec del senyor Orriols, també fou ben despenyat. La direcció, bona.

Per fi, el dia 3 de Mars, ens donaren el drama de Guimerà, *Terra Baixa*, no cal dir que la senyora Vallespi va fer-nos una «María» del tot acabada y la senyora Cardalda una «Pepa» plena de gracia com ella sab ferho; la «Nuri» anà a càrrec de la senyoreta Canturri, signent la primera volta qu'exia en escena y per cert qu'en el segon acte estigué molt bé, puig ningú creia que sortís del tot tan correcta. El senyor Samarà en lo «Manelich» tingué moments felisos desegü qu'es l'obra que treballa ab mes carinyo y de les que llueix més sos facultats de actor. Molt bé els Srs. Orriols, Call, Molles, Cardona, Serra, Roca y Salvat.

Reus.—«Fraternitat R. Radical.» Diumenge, dia 3, posaren en escena'l drama den Rusiñol, *El Mistic*, essent despenyat pel quadro que dirigeix en J. M. Benet.

Els valgué molts aplausos a tots.

«Centre R. R. Autonomista.» El dia 4 inauguraren la temporada de Quaresma, posant en escena la tragedia de Guimerà, *Mar y Cel*.

El despenyio anà a càrrec de la senyora Galtés y senyors Riba, Farré, Bellver, Sagalà, Carransa, Anguera, Alberic Poca, Bicto y Cabré.

No farem descripció de cada un d'ells; sols direm que la direcció, bona, y l'execució per part de tots dolenta.

Vilaseca.—«El Fenix» El dia 3, a la nit, la companyia López—Cubells—Alexandre, posaren en escena la comedia en 3 actes d'Aulés, *Lo Sant Cristó gros*.

L'execució a càrrec de les senyores Miró de Cubells y Novials y els senyors Alexandre, Lopez, Cubells, Fortuny, Sugrañes, Rius, Cervera y Artigau, fou del tot encertada, per lo que foren molt

NOVES Y COMENTARIS

Avui LA ESCENA CATALANA apareix, per primer cop, ab cobertes, (que continuarem publicant) y completa les reformes anunciades inaugurant els seus folletins de 32 pàgines, format octau francès. En els quals, com ja s'ha dit, pensem repartirhi tot lo bò y millor que vagi estrenantse en els principals Teatres. Y per comensar, comensem per dugues produccions darrerament donades a conèixer pel Sindicat d'Autors Dramàtics en el Teatre de Catalunya. Son aquestes l'esquisit idili en tres actes del eminent dibuixant poeta Apeles Mestres

L'ESTIUET DE SANT MARTI

obra en curs de representació y que obté més èxit cada dia, (de la qual ne van ab aquest número 16 pàgines que corresponen als nostres subscriptors;) y la divertida comedia en un acte del notable literat Josep Burgas

TORRE TORRETES

(16 pàgines també, ab les mateixes condicions).

Ens sembla que les esperances que podessin haver fet concebir les nostres propagandes, bé comensen a realisarse!

No sols el text hem millorat y presentació del periòdic; més encara els folletins y el mèrit y actualitat de tes obres que pensem repartirhi, junt ab la llista d'Autors dramàtics que vindran a enriquir la nostra Biblioteca que pendrà dintre poc temps, ab la generosa col·laboració dels més eminents autors catalans, gran amplitut y volada.

Els noms Apeles Mestres y Josep Burgas, junt ab els títols

L'ESTIUET DE SANT MARTI

y TORRE TORRETES

tindran desseguida la prestigiosa continuació de honor que fan preveure, en els folletins de LA ESCENA CATALANA. Confiem, doncs, que el públic sabrà farnos justícia, corresponent ab nostre nou coratge.

Y ara repetirem una advertència: pels efectes de poder fer, quan sia l'hora, una artística enquadernació de les obres repartides, fora convenient, a més de guardar en bon estat els folletins, no tallarlos pas. Esperem veure atesa aquesta observació, que fem a benefici de tots plegats.

Gran acceptació ha tingut el *Suplement a La Escena Catalana* que vàrem posar a la venda contenint, sencera ab cobertes y tot, l'obra dels germans Corominas *Bestia Assenyalada*. El vot del públic ens diu clar, doncs, que el sistema es ben pràctic. Y més ha de serho en les actuals circumstancies en que, a causa de la abundancia de estrenes, ens trobarem sovint, si no volem retrassar la publicació de obres, en la necessitat de publicar *Suplements*. Y consti que no parlem a la baballa, sinó ab molt fonament de causa. Car ja estem veient com, a l'hora més impensada, casi sense anunci ni

propaganda, sortirà per aquets mons de Déu el segon *Suplement a La Escena Catalana* contenint, sencera... Quina obra? Els cartells del Teatre de Catalunya la diràn y el públic mateix la indicarà, aviat, ab els seus aplausos.

L'Apeles Mestres —del qual va en aquest número una preciosa poesia que agraïm coralment,—ha posat l'últim vers a una fantasia en un acte que titula *Sota de un salzer* y que destina al Sindicat d'autors dramàtics.

Fantasia y den Mestres? Ja sabem la delícia d'aquest genre que ab tant acert ha dut al Teatre Català. Recordis *Gaziel*, *Pierrot lladre*, *Nit de Reis* y *Els sense cor...* *Els sense cor* sobre tot, ahont els mons real y imaginari s'hi armonisen ab tanta gracia, originalitat y trascendencia.

Esperem, ab veritable afany, veure representada la darrera producció de mestre Mestres.

La funció que donà l'Enric Borràs en memoria y a benefici den Jaume Martí, ha deixat, líquida, la respectable cantitat de tres mil pessetes que han sigut destinades a la viuda del malaguanyat actor català.

Fa honor, a l'Enric Borràs, semblant acte d'altruisme. Y al públic també, que assistint a la funció, boi aplaudint al gran artista, tingué un bon recort pel comediànt desaparegut.

Els senyors Ignasi Iglesias, J. Pous y Pagés, Joan Llopart, Pere Corominas y Ferràn Turné y Carbonell, constitueixen el jurat calificador del «Certamen literari científic en elogi dels aucells» del Ateneu obrer de Sant Andreu de Palomar.

La festa, per la qual s'ofereixen valiosos premis, tindrà lloc el proper mes de Maig.

Els treballs deuen enviar-se abans del 30 d'Abril, al estatge social, carrer Otto 67 y a nom del secretari del jurat senyor F. Turné.

Per falta material de temps, no pot publicarse aquesta setmana el tercer quadern de *La Escena Regional*.

Sortirà la setmana entrant.

Hem vist anunciat, al Teatre Novetats, el pròxim debut de la companyia del notable actor Ferràn Villagomez

En Villagomez es català y's distingeix molt interpretant, traduïdes, obres del nostre repertori. Es d'esperar, doncs, que durant la campanya, tindrem ocasió d'aplaudirlo y admirarlo en aquesta especialitat.

